

**Siulittaasup
Oqalulluni
Nalunaarutaa
2008**

Asasakka ataqqinartuq KANUKOKAp siulittaasua Søren Alaufesen, naalakkersuisut sinniisaat, islandimioq ikinnguterput Hafdis Ingvarsdóttir, Danmarks Lærerforeningimit sinniisut, IMAKip siulittaasorinikuusaa, Sinniisoqarfik kiisalu tusarnaartut allat; nuannaarutigaa uummammik pisumik maanga IMAKip qulissaa Sinniisoqarfiata ataatsimiinnerani Ilulissanut tikilluaqqusinnaagassi.

IMAKi pilersinneqarpoq nunatsinni isumaqatigiinniarsimanerup inernerisaata aaqqiagiinngissutaanera tunngavigalugu, kiisalu aamma 1995-imi inatsisiliorluni akuliussimanerup iluarineqannginneranik 1997-imi isumaqatigiissutip ilinniartitsisunit iluarineqannginneranik tunngaveqartunik. 1997-imi isumaqatigiinniarnissat tungaannut nunatsinni ilinniartitsisut marlunnik kattuffeqarput, tassaasunik IK GLF-ilu. Kattuffiit taakkua marluk oktoberip 12-ani 1998 ataatsimuulersinneqarput. Taamaattumik ulloq taanna pilersitsiffittut nalliuttorsiuutigisarpaput, ukioq mannalu quliliissalluta.

Piffissamili tamatumani sivikikkaluartumi sorpassuarnik pisoqarsimavoq. Sooruani pisimasut ataatsiakkaarlugit eqqartorsinnaagaluarpakka. Taakkuninngali qasusassanngilassi. Misigisimavugut suliassavut pileriartornerini ineriartuqatigisimallugit.

Immitsinnut iluariinnassanngilagut. Suliassarpassuit utaqqivaatigut. Ajornartorsiuterpassuit isummerfigisussaavavut aaqqiissutissanillu iliuuseqarfigalugit. Atuarfinni suliassarpassuaqarpoq. Ilinniartitsisussaaleqinermi. Angajoqqaanik suleqateqarnermi. Naalakkersuinikkut sulialinnik suleqateqarnermi. Kommunit allangortiterneqarneranni. Sunaluunniit unammilligassatut isummerfigisinnaavarput suliaralugulu. Tunuarsimaassanngilagut iliuuseqarsinnaassallutali.

Nuannaarutiginikooqaarput Hafdis Ingvarsdóttir maanga tikilluaqqusinnaasimagatsigu. Ippassaq oqalugiaataa, qulequtsiullugu: Suliffik piginnaanngorsarfigalugu. Ilinniartitsisoq ilinniartitsinermilu piginnaatitaaffiit eqqarsaaterpassuarnik tamatsinnut pilersitsipput.

Tusagassiuutit ilaanni apersorneqarnermini ima issuarneqarnikuuvoq: ” Ilinniartitsisut tamarmik immikkut ilinniartitsinermik periusissaminnik qamaniititaqarput. Ilinniartitsisut periusissatut qamaniititaannik assortuisumik pinngitsaalillugit ilinniartitseriuseqalersinniaraanni tamanna ilinniartitsisut kinassusiannut saassussineruvoq Ilinniartitsisup ilinniartitsisutut nammineersinnaanissaanut pisariaqarpoq ilinniartitsisup imminut ilumoorfigaluni ilinniarsimasaminik imminut kinassusersilluni ingerlatsinissaa. Nammineersinnaasusermik piiiaaffigitikkaanni iliuuseqarusussutsimillu kajumissusiagaalluni, taava qanoq ililluni atuartunik isummersuisoqarsinnaava?”

Ilinniartitsisoq nammineersinnaasumi pineqarpoq, ilinniartitsisoq nukittuffimminik sanngiiffimminillu ilisimaarinnilluortoq, anguniagassalioqarsimasoq, isornartorsiorneqarnissaminut ammasoq, akisussaassuseqarluortoq suliaminillu nalilersuiuartoq.

Nangillunilu oqarpoq: ” Suliami peroriartorneq pisarpoq suleqatinik qanimut suleqateqarnikkut, imminut nalilersornikkut iliuuseqartitsillunilu ilinniartitsinikkut. Tamakku tamarmik piffissamik perarfissanillu pisariaqartitsipput – taakkunanilu atuarfiup pisortaa qitiulluinnartumik inissisimavoq.”

Matumani Sinniisoqarfiup ataatsimiinnerani ilinniartitsisuussuseq pisortaanerlu oqaluserisassanngortinnikuuaat. Ippassaq immerneqarnitta soorunami eqqarsaatit

ingerlaarterpaat. Suliassat tamatta immikkut naammassiniagassavut. Uagut ilinniartitsisutut, pisortatut kattuffittullu , minnerunngitsumillu nunatsinni ilinniartitsisunut sinniisitut.

Ilinniartitsisuussuseq ukiuni kingullerni imarisamigut allanngoriartuaarsimavoq. Ilinniartitsisuugaanni qaffasissutut atorfilittut isigineqarneq qangatut ikkunnaarsimavoq, aamma nunani avannarlerni allani. Danmarkimi ilinniartitsisunngorniat ilinniarfiinut qinnuteqartarneq appariartorsimavoq. Qujanartumilli Ilinniarfissuarmut qinnuteqartartut amerliartorput. Ilinniartitsisutut inuuniuteqarnerup pilerinarsarneranut suliniuteqarnerput nangeqqissavarput.

Hafdisip ilinniartitsisutut peroriartornermi pissutsit pingasut taavai. Siullertut suleqatinik suleqateqarneq. Atuarfimmud peqqussutit nutaap atuutsinneqalerneraniilli atuarfiup ineritikkiartornissaani suleqatigiinnissaq qitiutinneqarlunnarsimavoq, klassemi minnerunngitsumillu alloriarfimmi. Suleqatigiinnerit annertusakkat, piginnaasatigut, sakkussatigut inuttullu ineriartornerit inerisarneqartuuartillugit oqaloqatigiinnikkut akioriinnikkullu. Suleqatigiiffinni taakkunani immitsinnut ilikkarnerulersinnaavugut sanngiiffivut nukittuffivullu eqqummaariffigilerlutigit, anguniagassaliorluta isornartorsiorneqarnissamullu ammalluta, tasanilu akisussaassaaqatigiinneq suleqatinik suleqateqarnermi annertuumik inissisimasuutillugu, suliatsinnillu nalilersuiffigalugu.

Iserfigisaa alla tassaavoq imminut nalilersorneq. Nunatsinni sulinitinni imminut nalilersorneq aalingersimasumik ilusilersornikuunngilarput. , naak alloriarfinni ataatsimiittarnerni iserfigilaarneqarsinnaasaraluartoq. Misigiuarparput sulinitinni inuiaqatigiinnit nalilersorneqartuarterput, ilinniarfeqarfinnit sulisitsisunillu. Nalilersorneqarnerpullu arlalitsigut nuannersuinnaaneq ajorpoq. Angusavut naammaginangitsut. Taamaattumik siunnersuutinut suilliusariaqarpugut sulinitinni nalilersorneqarnitsinni periutsit suut atorneqartussaanerik. Oqaatigineqareersutut tusagassiutit naalackersuinikkullu suliallit akutsunngitsunik uatsinnik nalilersuisarput. Tassunga tunngatillugu oqaatigissavara NLSip ataani qulequtaq tamanna arlaleriarlugu eqqartornikuullutt. Nunani Avannarlerni Ilinniartitsisut kattuffissuisa isumasioqatigiinneranni makku inassutigineqarput:

Ilinniartitsisut kattuffii imminut nalilersortarnerup siaruarternissaanut ilaatigut makku iliuuserisinnaavaat:

- oqallitsitsinikkut oqaloqatigiisitsinikkullu
- sumiiffinni assigiinngitsutigit iliuuseriniakkanut kaammattuinnikkut
- ilinniartitsisunngorniarterup / piginnaanngorsarnerup sunniuteqaqataaffigineratigut
- atuarfinni pisortat akisussaaffiinnut eqqummaarinninnikkut
- ilinniartitsisuussutsip ingerlanneqarneranut atugassarititaasunut tunngaviusunullu pitsanngorsaanikkut

Aammattaaq isumasioqatigiinnit makku pingaartinneqarput,

- ilinniartitsisunut paasitissallugu, ilinniartitsisut imminut nalilersuinermik atuutsitsilernissamut akisussaasuunngippata, taava allat aaliangissaqaarmassuk suut nalilersorneqassanersut qanorlu tamanna ingerlanneqassanersoq
- qallikkut ilorlikkullu nalilersorneq, ingerlatseqatigiinneq – taava ineriartorneq sakkortooq pilersinneqarsinnaavoq
- nassuiassallugu, oqaraangatta: “taamatut inuussutissarsiuteqarnermi kiffaanngissutsip” qanoq paasineqarnissaa
- kattuffittut ilinniartitsisut piginnaasaannut tatiginninnermik takutitsinikkut

- imminut nalilersortarnerup eqqunniarnerata nassatarissanngikkaa kattuffiit ilaasortanut qaavatigut suliassiinerattut
- naalackersuineramik suliallit toqqaannartumik sunnereratigut

Taamaattumik isumaqarpugut imminut nalilersorneq ilinniartitsisut inaannut eqqunneqartariaqartoq, tassanngaanniillu ilinniartitsisunut ataasiakkaanut, taamaalilluta uagut suliatta qanoq ineriartornissaa ilusilersorsinnaqqullugu.

Qulequtaq ilaasortanik ataatsimiisitsisarnissatsinni ilannguttuassavarput. Ukiup tulliuuttup ingerlanerani sumiiffiit amerlanerpaat tikikkusuppavut, aamma tullianik isumaqatigiinniarnissamut piumasaqaatissanik katersinitsinni.

Hafdisip oqalugiaammuni eqqasaannut ilaavoq iliuuseqartitsilluni ilinniartitsineq. Tassa ilinniartitsineq atuartitsinermi periuuserisat pitsaanerusement atulernerisigut misileraanikkut pisimasullu isummerfiguarnerisigut, suleqatigiit atuartitsinerup ingerlanneqarsimasup misissoqjissarneratigut. Helle Plauborgip oqaasii malillugit: “Iliuuseqartitsilluni ilinniartitsinerup qiteraa periutsinut ilisimasaqalerneq kiisalu atuartitsinerup ineriartortinneranut misilittagaqalerneq.”

Hafdis Ingvarsdottírilu malillugu tamakku tamarmik piffissamik periarfissanillu piumasaqarput – tassanilu atuarfiup pisortaa qitiulluinnarpoq.”

Kattuffimmi piffissamik periarfissanillu pisariaqartitamik pissarsinissaq suleqataaffigissavarput. Aammattaaq sulisitsisunut paasisitsiniaaqataarusuppugut, atuarfiit pisortaasa suliassaasa sammivissaat ullumikkorniit annertunerujussuarmik perorsaanermut sulisunillu aqutsisutut ingerlatsisuunermut atorneqartariaqarneranik.

Ilinniartitseriaatsimut ilikkarluarfiusumut ullumikkumut ingerlatat tapersorsorpavut. Taannali kisimiitissanngilarput. Ilinniartitsisut ilinniartitsisuussusaat ilikkartitsisarnerup qanoq pisarnerata pissusaaniippoq, suleqatiginnissinnaanermi, atuartitsissutini ilisimasaniilluni kiisalu imminut nalilersinnaanermi.

Nutaarsiassaannngilaq suli ilinniartitsisussaaleqeqigatta. Ajornartorsiut tamanna malunnarnerpaavoq kommunini nunaqarfippassualinni. Tamatta nassuerutigisariaqarparput inuiaqatigiit ullumikkut meeqqanut taakkunani najugaqartunut pitsaasumik ineriartornissaannut tamakkiisumik periarfissiinngimmata, neriulersitsisussamik periarfissiisumillu. Nunami maani atuartunut tamanut piginnaatitaaffiusussaagaluarpoq ilinniartitsisumit piginnaaneqarluartumit atuartinneqarnissaq.

Ilisimaneqartutut naalackersuisoq KANUKOKAp siulitaasua suleqatigalugu ilinniartitsisussaaleqineq akiorniarlugu iliuusissanik siunnersuusiortussanik suleqatigiissitamik pilersitsinikuuvoq. Suleqatigiissitap inassutigisani siorna juunimi saqqummiuppai. Eqqarsaataanikuugaluarpoq suleqatigiissitap suliarnik nangitsinissaa, kisiannili suliffeqarfiit taakku marluk akornanni oqaloqatigiinniarnermi ajornartorsiuteqarsimaneramik peqquteqartumik suleqatigiit suliarnik aatsaat qanittumi nangitseqqippat.

Suleqatigiit marlungormat ataatsimiinneranni ilisimatitsissutigineqarpoq qitiusumik ilinniarniarlutik ilinniartitsisunngorniarlutik qinnuteqartunit 80-85-it ukioq manna tiguneqassasut.

Ukioq manna Inerisaaviup aaqqissugaanik atuartitsisunik pikkorissaanissami 91-it peqataatinneqassasut.

Suleqatigiissitat isumaqatigiissutigaat tullianik ataatsimiinnissaq maajip 14-iani ingerlanneqassasoq, ilaatigut tassani eqqartorneqassallutik ataatsimoorullugu ilinniartitsisussarsiornissami iliuusissat qanoq ilusilerneqarsinnaanersut.

Ilisimaneqartutut atuarfiup ukioq manna atuaqatigiiaat arlariit atuarfimmiit qimagutsittussaavai. Tassunga atatillugu naalakkersuisut iliuuserisinnaasaannik assigiinngitsunik siunnersuusiorfiginikuuavut, atuartut aqqusiniinnarmut anisinnginnissaat anguniarlugu. Ilaatigut siunnersuutiginiukuugaluarparput atuarfiup ikaarsaariarnermi iliuusai ukuiunik marlunnik sivitsorneqassasut, tassa atuartut ilaat 11. klassemut ingerlaqqinnissaannut periarfissinnerisigut. Naalakkersuisut martsip 26-ani akissuteqarnerminni allapput ikaarsaariarnermi iliuusissat sivitsortariaqartutut isiginngikkitik, naalakkersuisullu isumaqartut atuartut pineqartut Piareersarfinni tiguneqarsinnaassasut. Taamatut isummersimaneq ajornartorsiutinik pilersitsissaaq, nalunngereeratsigumi ukioq kingullerli Piareersarfinnut qinnuteqartorpassuit inissaqartitsinnginneq pissutigalugu itigartinneqarsimasut.

Inuusuttuaqqat inuunermi pitsaanerusumik periarfissarissinneqarniarlik!

Ukiup qaangiuttup ingerlanerani Inerisaavik atuartitsinermik ilikkarfiulluurtumik pikkorissaanernik annertuumik ingerlataqarsimavoq. Pikkorissaasimanerit tamakku soorunami nuannaarutigeqaavut. Allaavorli annilaangassutigigatsigu Inerisaaviup maanna atorunnaarsinneqarsimasinnaanera. Ilisimatusarfimmi pillugu inatsisissamut oqaaseqaatitaani taama allassimasoqarmat.

Ilisimatusarfimmut inatsisissap akuersissutigiaruaarnerani allatut aaqqiisinnaaneq naalakkersuisunut inassutigisarsimagaluarparput. Massakkutut aaqqiinermi Inerisaaviup aningaasaqarnera tamarmi Ilisimatusarfiup siulersuisuinit tamakkiisumik oqartussaaffigineqarlerpoq. Ilisimatusarfimmut aningaasaliissutit amerlanersaat Inerisaavimmut aningaasaliissutininnaanneerput. Tamanna ajornartorsiutit annertuutut isigaarput.

Ilisimatusarfiup inatsisaanni erseqqissorujussuarmik allassimavoq Ilisimatusarfik sunik suliaqassanersoq. Atuakkanik atukkiisinnaassuseqanngillat, atuakkanik saqqumiisinnaanngillat, siunnersuisoqarfinnik ingerlatsisinnaanngillat, allanillu ilinniagartuutut ingerlatsiviunngitsunik ingerlatsisinnaanatik. Inatsisiliornermilu Inerisaavik atorunnaarsinneqarmat tamanna Inerisaaviup ingerlatsineranut annertuumik kingunerlussinnaavoq. Tamatumani ilaatigut pineqarput ilinniartitsisunik pikkorissaasarnert ilinniartitseqqittarnerillu, ilinniagartuutut ingerlanneqanngitsunut. Tamanna akuersarneqarsinnaanngitsutut isigaarput, isumaqatigiissutaasimasumullu inatsisitigut akuliunnertut isigalugu. Inerisaaviup pikkorissaanernik ilinniaqqinnernillu ineriartortitsinera tapersersorniarlugu, isumaqatigiissuteqarnikuuvugut pikkorissaanert qanoq ineriartortinneqassanersut, taamaamilluni Inerisaavik Diplomitut, masteritut kiisalu kandidatit ilinnirsinnaaneq ingerlassinnaaniassammagu.

Pissutsit tamakku maanna avataannut inissinneqarpugut. Ullumikkut atugaasut ajorseriannnginnissaat anguniarlugu massakkut naalakkersuisunut isumaqatigiinniartariaqalissaagut, ilinniartitsisut pikkorissartarnermut ilinniaqqittarnermullu atugarisaat

ajorseriarsinneqassanngippata. Taamaattoqassanngippat qularutigineqassanngilaq tullianik isumaqatigiinniarnissani tamanna saqittaassutaasinnaasutut piareersimaffigatsigu.

IMAKimi isumaqarpugut annertusisamik immikkut atuartitsinermi aningaasaliissutaasartut massakkut akuersarneqarsinnaanngilluinnartumik inissinneqarsimasut. Namminersornerullutik Oqartussat suliassanut allanut ingerlatsinertik nunatsinni innuttaasut sanngiinneraannit akilersortippaat. Nunatta innarluutilinnik isumaginninneq siusinnerusukkut ilaatigut AndersV nunatsinni innuttaasut sanngiinneraannit ængimi ingerlanneqartartoq tamakkiisumik oqartussaaffigilernikuuaa. Tamatuma kingorna naleqquttunik neqerooruteqarnissat ajornartorsiuterujussuunikuupput. Piffissami kingullermi annertuumik innarluutilinnut kommunit ilaat allatut atuartitsinnaanissamut neqerooruteqartalernikuupput. Taakku annertunerusumik Namminersornerullutik Oqartussanit tapersorsorneqarnikuunngillat. Kommunit taakku nersualaarusuppavut, inuppalaartumik iliuuseqarnissamut akuersaartuummata.

Innarluutilinnut neqeroorutit ajorseriarnerisa saniatigut, aamma Namminersornerullutik Oqartussat annertusisamik immikkut atuartitsinermut aningaasaliissutinik ikilileripput. Maani avannaani nalunaarutigineqarpoq annertusisanut immikkut atuartitassanut aningaasaliissutit 40 % angullugu appaavigineqarsimasut. Tamanna akuersarneqarsinnaanngilluinnarpoq. Nalunngilarput annertusisamik immikkut atuartitsinermik pisariaqartitsisut amerliartortut. Taamaakkaluartoq Namminersornerullutik Oqartussat annertusisamik immikkut atuartitsinermut atugassanik ikilileriuarsinnarput.

2008-imi aningaasanut inatsisissap saqqummiunneqarneranut tunngatillugu, aningaasaqarnermut ataatsimiititaliamut, inatsisartunilu ilaasortanut allagaqarpugut taamatut aningaasanik ikilisaaniarneq akuersarneqarsinnaanngitsoq. Isumaqarpunga inunnik ineriartortitsinissamut aningaasaliissutaasartunik appartiterinerup maanna killissani tikissimagaa. Tamanna akuersarneqarsinnaanngilluinnarpoq.

Naalakkersuisut Alcoamut tunngatillugu assatik seqqortiallakkamikkut aningaasaliissutissarpassuarnik nassaarsinnaapput, aammattaq neqeroorutigalugu pilersinniakkat ilaannut aningaasaliisoorusullutik. Kisiannili innarluutilinnut annertusisamillu immikkut atuartitassanut aningaasaliissuteqaqqinnissaq soqutiginnilaat. Politikikkut taamatut ineriartortitsineq akuersaaginnarneqarsinnaajunnaarpoq.

Taakkununnga aningaasaliissutit qaffanneqartariaqarput. Pineqartut tamarmik taakku kommuninut tunniunniarneqalerput. Matumuuna kommuninut kaammattuutigissavara nunatsinni naalakkersuisut tatiniarneranni taakkununnga aningaasaliissutit qaffatsinniarlugit iliuuseqarnitsinni suleqataaqqullugit, taamaattoqanngippat ukapaatitaangaatsiassagassi.

Matumani Sinniisoqarfiup ataatsimiinerani siunnersuutinik marlussunnik tigusaqarnikuuvugut nunaqarfinni meeqqat atuartinneqarneranni akunnernerik qulakkeerinninnissamik imaqartunik. Taakku soorunami tapersorsorusuppavut. Kisiannili aamma ilisimatitsissutigissavarput nunaqarfinni atuartitsinermi atuartut tiimissaannik imaaliinnarluni appaasoqarsinnaanngimmat. Taamaaliussagaanni tamanna atuarfimmuq peqqussamut akerliussammat. Tiiminilli appaasoqassappat peqqussat malillugu tamanna aatsaat pisinnaavoq pisussani ataasiakkaani nalilersueqqaarnikkut. Allatut iliorneq inatsimmik unioqutitsinerussaaq.

SULIASSANUT TUNNGASUT

Naleqqiiffiup inassuteqaatai pillugit quppersakkamik saqqummersitsinikuuvugut. Saqqummersitaq taanna tamassi pinikuuarsi. Taamaattumik imarisai pillugit matumuuna qasusassanngilassi, ataasiakkaannguilli kisiisa oqaaseqarfigilaassallugit.

Inassuteqaatit ilaatigut makkuupput:

Atuarfiup ingerlanneqarnera atuarfiup pisortaata tamakkiisumik akisussaaffigivaa. Ajuusaarnartumilli misigiuarparput, pisortat akornanni aamma annertuumik taarseraattoqartoq. Kissaatigaarput pisortat ingerlatsilluarnissaannut atugassarititaasut pitsaanerpaat atugassarititaassasut. Atuarfiup pisortaa perorsaanermermi ineriartortitsinermermi sulisunillu aqutsinermermi siuttuusassaavoq. Pisortat allaffissornikkut ingerlatsinermermi pitsaasumik ikiorserneqarsimasariaqarput, immikkoortortaqaarfimminni piumasaqaataasunik naammassinnissinnaanissaa qulakkeersimassagamikku, aammattaaq atuarfiup pitsaasumik ineriartortinneqarnissaa qulakkeerneqatussaammat, pisortat ineriartortitsinissap ingerlanneqarnissaanut eqqarsarnissamut piffissalernerisigut. Naleqqiiffimmi inassutigineqartututtaaq pisortat pisussaaffinnik akisussaaffinnillu agguaanissaq ullumikkornit pikkoriffiginerusariaqarpaat.

Pisortat pitsaasunik pisortaanermermi sakkussalernerneqarnissaat sulisitsisut akisussaaffigaa. Taamaattumik pisortat periarfissaqartuartaariaqarput isumasioqatissamik siunnersortissamillu. Aammattaaq isumaqarpugut pisortanik nutaanik atorfinitsitsinermermi pisussaaffiulertariaqartoq, aaqqissuusamik pisortanut pikkorissaanernik ingerlatsisoqartalernissaa, inatsisini isumaqatigiissutinilu tunngaviusumik ilisimasassaat pigilersinniarlugit, taamaalilluni qanoq pisoqartillugu iliuusissamik sakkussalernerneqassammata. Taamatut pikkorissaanissamik neqerooruteqartarnissaq ukiut tamaasa pisariaqarpoq, ataqatigiittunik ineriartuartaanik, taamaalilluni pitsaassutsimik qulakkeerinnineq tassaniissinnammat.

Atuarfiit pisortat atuarfiit ineriartorneranni qitiulluinnartumik inissisimapput. Ullumikkutut pisortat taarseraannerujussuat nunatsinni atuarfeqarfiit nammassinnaanngilaat. Atuarfinni ataqatigiissumik ineriartortitsinissaq amigaatigaarput aamma pisortaqaartitsinermermi.

Sulisitsisut pikkorissaanissamik pisussaaffitsik naammassassinnaanngippassuk, ukiuni tulluuttuni pisortanut ataqatigiissunik pikkorissaasarnissatsinnut piareersimavugut.

Qulequtaritissimasarput alla tassaavoq: “Anguniagaqarneq, naliliineq atuartitsinerlu”. Kommunit 2001-imi ilinniartitsisunik atorfinitsitsisarnermik tigusinerannut atatillugu KANUKOKA-mut arlalinnik isumaqatigiissusiorsimavugut, Ilaatigut isumaqatigiissut “Kommunit / atuarfiit perorsaanermermi ineriartornerannik” taasaq ilaalluni. Isumaqatigiissummi tassani allaqqavoq kommunit atuarfiillu tamarmik anguniagassaliussasut immikkullu iliuusissaminnik aaliangiussisassallutik. Isumaqatigiissummi tassani anguniarneqarnikuuvoq nunatsinni atuarfiit ineriartornissaannut qulakkeerinninnissaq. Ikittuinnaat isumaqatigiissummik taassuminnga eqquutsitsisimapput. Tamanna ajuusaarnarpoq. Qularinngikkaluarparami kommunit naqitanngorlugu anguniagassaminnik aaliangiussisarsimagaluarpata, tamanna atorfeqartitat tamarmik ilisimasimassagaluarpassuk suna anguniagassaralugu qanorlu ilillutik tamakku anguniassanerlugit. Taamaattumik manna iluatsillugu tamassinnut kaammattuutigeqqissavara kommunerisassinni anguniagassalioqataaqullusi immikkullu iliuuseqarfissanik aaliangeeqataaqullusi, taamaalilluta atuarfinnik sulii pitsaanerusunik pilersitsisinnaaniassagatta.

Qulequttat pingajuattut toqqarnikuusarput tassaavoq” Inuiaqatigiit isumassuisut”. Isumasioqatigiit iliuusissatut siunnersuutinik ersarissunik saqqummiussipput. Kommunitut qinersineq maanna qaangiussimalerpoq. Isumaqaarpunga kommunalbestyrelsenut qinigaarlaanut inassuteqaatit pigilersinnissat suleqataaffigissagissi, minnerunngitsumik ilaqutariit meerartallit eqqarsaatigalugit.

Suliffimmi atukkat qulequttat sisamaattut toaqqarsimavarput.

Nalunngilarput sulisussarsiornermi suliffimmiititsiinnarniarnermilu suliffimmi atukkat qanoq ittueneri annertuumik sunniuteqartartut. Allaffitsinni saaffiginnissutit tigusartakkavut annertuutigit suliffimmi atukkanut attuumassuteqartarput. Atuarfinni suliffigissaanissaq anguniarlugu suliasarpassuaqarpoq. Ilaasortanik atatsimiititsisarnitsigut oqalliseqataanikkullu anguniassavarput amerlanerpaat siunnersuutinut ilisimasaqalernissat. Ilissilu sinniisutut pisortatullu siunnersuutigineqarsimasut suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat aqquutigalugit piviusunngortinniarnissat anguniassavarsi aammalumi suleqatigiisitani allani. Siunnersuutit ullup ataatsip inngerlanerani piviusunngortinneqarsinnaanngillat. Taamaattumik piviusunngortitsiniarnermi naammattumik piffissaliinissaq periarfissaliinissarlu pisariaqassapput, taamaalilluni pitsanngorsaanerme kikkut tamarmik peqataanissaannut periarfissiisoqassalluni. Neriutigaara suliasami tamaattumi kivitseqataajumaartusi.

Suliffigissaanissamut siunnersuuterpassuaqarpoq.

Kaammattuutigeqqiinnassavara siunnersuuterpassuit eqqartornissaannut suleqatigiinnermi ataatsimiititaliani ingerlatseqqullusi.

2006-imi isumaqatigiinniarnitsinni Namminersornerullutik Oqartussat isumaqatiginninniartartuisa pisortaasa naqissuseqattaartuarpa, sumiiffinnik isumaqatigiinniarsinnaatitaanerup pinngitsoorani eqqunneqarnissaa naalakkersuinikkut aalajangiussaammat, isumaqatigiissutini tamani atuutsinneqalissasoq.

Aallaqaammulli taamatut ittumik nunatsinnut eqqussinissaq akerlerilluinnarsimavarput, qallunaammi misilittagaasa takutinnikummassuk, taamatut ittunik atuutsitsilerfinni sulisitsisut aningaasanut nakkaatitsivittut puulukiaqqatut atortaraat, soorlu aamma Danmarkimi sulisitsisut milliardikkaanik sipaarfigisimasaasa uppernarsarnikuugaat.

Isumaqatiginninniartarfimmi pisortap maanna nalunaarutigivaa, upperissagipput nammaqatigiinneq aqquutissaanngitsoq, inunnulli ataasiakkaanut isumaqatigiissusiortarnissaq nuannarilissagipput sumiiffinnilu isumaqatigiinniartarnissat siunnessami aqquutissatuaasut. Tamanna pissaanermik tigungminnittut qangaaniilli isummeriaasiannut (aningaasaatillit) assersuutissaalluurtuuvog kattuffiit ataatsimoorussamik isummeriaasiannut illuatungiliisoq. Tamanna kattuffiit tunngaviumik nammaqatigiinissamik aallaaveqarnerannut avissaartitsiniaanertut isigineqartariaqarpoq, kisimiikkuma pitsaanerusumik pineqassasungamik uppilersitsiniaanerulluni. Isummeriaaseq taamaattoq peqataaffigerusunngilarput!

Naalakkersuisut nalunaaruteqaqqammerput isumaqatiginniarsinnaatitaaneq tigungmiinnarusullugu aamma kommunini atorfilinnut. Aningaasaqarnermut ingerlatsineq pillugu nalunaarummi tunngavilersorniarnearpoq taamatut isummerneq eqqortuusooq, taamatullu siunnerfeqarneq annerusumik sumiiffinni isumaqatigiinniarsinnaanermut neqitserniarneqarluni. Naalakkersuisut

siulittaasuata tamanna kommuninut tutsinniarsimappagu, taava kommuninut ataqqinnillunga siunnersuutigerusuppara, kommunit atorfeqartitaminnut isumaqatiginninniartarneq tigussagaat.

Sumiiffinni isumaqatiginninniarsinnaanermut tunngasut annertusarusunngilavut.

Sumiiffinni isumaqatigiinniarsinnaatitaanerup eqqunneqarneranut atatillugu isumaqatigiissutigineqarpoq atorsimasat decembarip 31-anut naatsorsuusiorneqartassasut. Isumaqatigiissutip immikkoortua taannaannannguarluunniit kommunit illuatungittaluunniit eqquutsissinnaasimannngilaat. Taassuma saniatigut kommunit sapinngisaq tamaat sumiiffinni isumaqatigiinniutissap isumaqatigiinniutigineqannginnissaanut iliuseqaqattaartuarpot. Taava qanoq ilillutik Namminersornerullutik Oqartussat eqqarsarsinnaappat, taakku annertusarnissaat akuersaassagipput? Annertusarnissaanut qujaannarpugut.

Kissaatigaarpot ilaasortatta soraarnerussutisiamik qanoq tiguneqarsinnaanissaanut qinigassaqaarnissamik periarfissinneqarnissaat, taamanikkut soraarninngornissaminnut. Ilaasortavut ullumikkut taamatut periarfissaqartinneqanngillat. Assigiiaamik inuunermik sinnera pisartagaqartussaaneq taamaallaat qinigassarivaat.

Taamaattumik piffissami aggersumi siulersuisut sulissutigissuaat, soraarnerussutisiaqalernermit ilinniartitsisut qinigassinneqarnissaat, tamannalu akileraartarnermit inatsisip aalajangersagaasa ilaannik allannortitsinermit anguneqarsinnaavoq.

KATTUFFEQARNERMUT TUNNGASUT

Kommuninut qinersinerput naammasseqqammerparput. Manna iluatsillugu kommuninut qinigaasimasut tamaasa pilluaqqorusuppakka. Suliassarpasuit unamminartut siunissatsinniipput. Neriutigaarpot kommuninut qinigaarlaat, ikaarsaariarnermilu siulersuisut aallaqqaammulli suleqatiginnissuseqarumaartut. Arlalissuit nutaanik sulisitsisortaartussaapput. Uatsinnut tunngatillugu pisortaanerit tassaasussaapput allanut sanilliullutik annerusumik maluginnittussat. Ullumikkut kommunit 18-iupput taamaattumillu 18-inik pisortaaneqarpoq. Siunissami atorfiit taakku sisamanut appartinneqartussaapput. Ilissinnut neriorsuutigissuarput ingerlatassani inatsisit isumaqatigiissutillu atuuttut unioqqutinneqannginnissaat isumaginiartuassagatsigu.

Amerlanersatsinnut kommunit sulisitsisuupput. Ikaarsarnermit qanoq suleriuseqartoqarnissaa pillugu najoqqutassiortoqarnikuuvoq. Ilissilu sinniisutut pingaarutilittut inissisimavusi.

Qulakkeerinneqataaffigissuarsi najoqqutassat eqquutsinneqarnissaat. Aammattaaq suleqatigiinnermut ataatsimiititaliat pingaaruteqartumik inissisimasutut najoqqutassiani allaqqapput.

Aammattaaq Sinniisoqarfiup katitigaaneranut tamanna sunniuteqarpoq. Taamaattumik siulersuisut malittarisassatta allanngortinneqarnissaannut assigiinngitsunik siunnersuusiorsimapput, piumasagaatinut naammassinnittunik, qulakkeerniarsimavarpullu aallartitat taamatut amerlassuseqaannarnissaat. Tamatuma kingorna apeqqutaalertussaavoq sinniisut aallartitassanik toqqaanissaminni qanoq agguasarnissaat. Soorlu aamma malittarisassatsinni allassimasutut qinersinissamut malittarisassat siulersuisut aaliangersartussaavaat.

Siulersuisunut qinersinissamut tunngatillugu qinersiviit ullumikkutut agguarneqarsimanissaat siulersuisut inassutigaat, nunatsinni sumi najugaqarneq annertuumik aaliangiisuusarmat. Siulersuisut kommunerujussuarnik suleqatiginnilluarnissaq qilanaarivaat.

Siulersuisut ilaasortanik ataatsimiititsinissat amerlanerpaat ingerlanneqarnissaat ukiumi tulluuttumi kissaatigaat. Ilaasortanik ataatsimiitistisarnissani sammisassat aalingersimasut ingerlanneqartarnissaat anguniassavarput. Tassa 2010-mi isumaqatigiinniarnissamut piumasaaqatissat kiisalu Naleqqiiffiup inassuteqaatasa oqallisiginissaat, kissaatigigatsigu.

Kingullermik ataatsimiinnitsinniit Danmarkimi ataatsimeeqatigisimasavut tassaapput Gymnasielærerforeningen, Dansk Magisterforening kiisalu AC, taakku suleqatiserisimagaluarpavut.

Taakkuninnga ataatsimeeqateqartarsimanivut patsiseqarput siorna Sinniisoqarfiup akuersissutigimmagu, nunatsinni ilinniartitsisunut kattuffissuaqalersinnaanermut piginnaatitsilluni misissueqqusineq. Ajuusaarnartumik GL imalluunnit DM taamatut suleqatigiilernissamut kajumissuseqanngillat. Taamaattoqarnera ajuusaarnartipparput nunani avannarlerni allani ilinniartitsisut kattuffissuaqalersimaneri eqqarsaatigalugit, kiisalu ASGp ullumikkut aaqqissuussaanaera eqqarsaatigalugu. Ullumikkut imaappoq toqqaannartumik ASG-mut ilaasortanngortoqarsinnaanani. Qallunaalli kattuffiisa arlaannut ilaasortanngornikkut ASG-mut ilaasortanngortoqartarpoq. ASG-llu aaqqissuussaanaera ima tukatsigaaq sumut saaffiginninnissaq nalunartarluni.

Aammattaaq siulersuisunit ajuusaarnartutut isigineaqarpoq ASG 2006-imi decembarimiilli siulittaasoqarsimannginnera, taamaattumillu taakkuninnga oqaloqateqarnissaq ajornakusoorsimalluni. Aammattaaq namminersornerullutik Oqartussani allanngortiterinermut atatillugu qisuariarfissani qisuariatarsimannginnerat, kinguneqartitassaraluanut kinguneqartitsisoqartarsimanngilaq.

ASGmi akisussaassutimik tiguserisunnginneq peqqutigalugu AC-mut saaffiginnissuteqarpugut ataatsimeeqatiseralugit. Apriilip aallartilaarnerani AC ataatsimeeqatigaarput. Ajuusaarnartumilli AC aamma akisussaaffimmik tiguserusunngilaq.

Isumaqarpunga GL-p, DM-p kiisalu AC nunatsinni sulisartut kattuffeqarnerannut ajoqutissaasumik isummersimanerat, ilinniartitsisunik allanik suleqatigiilluarnissamut ajoqusiisoq.

AC-mik ataatsimeeqateqarnitta saniatigut Danmarkimi kattuffeqarnermik ilisimasalik aamma ataatsimeeqatigaarput. Taassumalu siunnersorpaatigut pineqartut ilaasortanngortiinnassagivut. Matuma kingorna taamaaliuinnassuugut.

Piareersarfinni pisortat uatsinnut saaffiginnissuteqarnikuupput ilaasortanngorusullutik kiisalu isumaqatigiinniarnernik ingerlatsikkusulluta. Saaffiginninneq tamanna pivoq siorna oktobarimi. Taammaattumik ASG-mut saaffiginnissuteqarpugut isumaqatiginninniussisussaataitaneq uatsinnut nuuteqqullugu. ASGermiulli akinikuunngilatigulluunniit.

ASG-mut saaffiginninnitta saniatigut aamma Isumaqatiginninniartarfimmut saaffiginnippugut. Isumaqatiginninniartarfiup akissutigaa ASG-mut aaqqiissutissamik isumaqatigiissuteqassasugut, oqaatigaluguttaarli isummersimanerput isumaqatigalugu. Piareersarfinni pisortat uummammik pisumik tikilluaquavut. Piffissami aggersumi malittarisassatsinni kattuffimmi oqartussaaqataanissassinnut periarfissat misissuiffigissuavut aamma ilinniartarfinni allani ilinniartitsut eqqarsaatigalugit.

Soorunami neriuutigaarput suliame uani tamanut naammaginartumik aaqqiissutissamik nassaarsinnaassalluta, pisormi tuaviuuttariaqarmat.

Pilersaarutigaarput ukioq manna sinniisunut pikkorissaanernik pingasunik ingerlatsissalluta pisortanullu pikkorissaanernik ataatsimik, amerlinissaannut periarfissiilluta.

Ukioq manna sinniisunut pikkorissaanissatsinni sinniisutut misilittagaqassuseq tunngavigisimavarput, pikkorissaaneq ataaseq misilittagalinnut marlullu misilittagakinnerusunut. Pikkorissaanerit marluk Ilulissani ingerlanneqassapput ataaserlu Nuummi.

Pisortanut pikkorissaanernut tunngatillugu ukioq manna ataaseq Ilulissani ingerlapparput, qeqqanilu ingerlatsinissatsinnut ammalluta.

Piffissaq manna iluatsillugu Danmarks Lærerforening qutsavigerusuppara piffissami qaangiuttumi suleqatigiilluarsimanitsinnut. Aammattaaq pilluaqqorusuppassi Danmarkimi isumaqatigiinniarnissinni angusaqarluarsimanissannut. Neriutigaara siunissami taamatut suleqatigiilluarnerput nangeqqissinnaassallutigu. Anders inuulluaqqutikutsoorniarisiuk.

Aammatta KANUKOKA mut suleqatigiilluarsimanerput pillugu qujaffigerusuppassi. Suliassarpasuit suleqatigiiffigisimavavut annertusinnginneranni. Oqaluttuussinnaavassi ullut tamangajaasa suliassani assigiingitsuni attaveqatigiittaratta, suliassanillu naammssinneqatigiittarluta. Neriuppunga taamatut suleqatigiilluarnerput piffissami aggersumi ingerlaqqikkumaartoq, taamaattoqassanngippata tamatta annilaangassutigisariaqassagatsigu nukippassuarnik atuilluta aaqqiissutissanik ujartuisarsinnaanissarput. Tamanna arlaannattaluunniit kissaatiginaviannigilaa. Neriutigaara kommunerujussuarni aamma KANUKOKA p pisariaqassusaa takuneqarumaartoq.

Soorunami aamma KIIINimik suleqateqarluarsimanitsinnut qujassuteqarusuppunga, sualummik allaffissornerup tungaatigut. Isumaga malillugu ilaannikkut kattuffiit politikikkut illuatungissatut isigineqartarnerat ajuusaarnartoqartoq. Politikkeriusimasuuguma kattuffiit suleqatiserissagaluarpakka, tamattami nalunnginnatsigu kattuffiit ilisimasanik pigisaqarluartut suliani tamani iluaqutissatut atorneqarsinnaasunik.

Naalackersuisoqarfimmiit aallartitaq qinnuigissuara naalackersuisumut inuulluaqqussuterput apuuteqqullugu. Kiisinerooq ajorpugut isumarpulli ilumoorullugu saqqummiutiinnartarlugu. Naligiissumik suleqatigiinneq tamanut iluaqutaasarpoq. Kattuffiit ilaasortamik soqutigisaat ingerlatarivaat. Isumaqarpungalu tamanna naalackersuisut akuersaartariaqaraat.

Aammattaaq Hafdis Ingvarsdóttir qutsateqarfigerusuppara, qaaqquissupput ilassilluarsimammagu. Ilinniartilluarpsigut isumassarpasuarnillu tunilluta. Tamatsinnut misigisaavoq nuannersoq. Ikinngutivut Islandimi inuulluaqqutinniarigit.

Naggataatigut nunatsinni kattuffiit suleqatigisarsimasavut aamma qutsavigaakka. Neriuppunga suleqatigiinnerput allatut aaqqillugu ingerlateqqilluarsinnaassagipput, nunatsinni kattuffiit sulianut tunngasut pilersinneqarsimalerpata.